

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ, ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ

CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416

Doi Journal 10.26739/2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

2 СОН, 1 ЖИЛД

ВЕСТНИК ЮРИСТА

НОМЕР 2, ВЫПУСК 1

LAWYER HERALD

VOLUME 2, ISSUE 1

TOSHKENT-2020

МУНДАРИЖА/СОДЕРЖАНИЕ/CONTENT

ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ

1.АЗАМОВ Жасурбек Муродович
ҲУҚУҚНИ ҚЎЛЛАШ АМАЛИЁТИ: МУАММО ВА ЕЧИМЛАР.....8

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ. МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ. МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

2.МАМАТОВ Худоёр
ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИНИ ИЖРОЧИЛАР ВА АҲОЛИГА ЕТКАЗИШ
МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....15

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ

3.ИСМАИЛОВА Раъно Шухрат қизи
ДОГОВОР В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВТОМОБИЛЬНЫХ
ПЕРЕВОЗОК ГРУЗОВ.....21

4.ГАНИЕВ Нихолбек Валиевич
ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ ХИЗМАТЛАРИ СОҲАСИДАГИ
ШАРТНОМАЛАРНИНГ ТИЗИМИ.....30

5.ХАЙРУЛЛАЕВА Дилбар Абдусаматовна
ЧЕТ ДАВЛАТЛАР СУДЛАРИНИНГ ВА АРБИТРАЖЛАРИНИНГ ҲАЛ КИЛУВ
ҚАРОРЛАРИНИ ТАН ОЛИШ ВА ИЖРОГА ҚАРАТИШ ТУШУНЧАСИ ВА
МОҲИЯТИ.....38

6.ZAYNOBIDDINOVA Farangiz Baxtiyor qizi
REFORMS IN THE INVESTMENT LEGISLATION OF UZBEKISTAN.....45

7.ЮЛДАШОВ Абдумумин
ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК БЎЙИЧА МИЛЛИЙ СТРАТЕГИЯЛАРНИНГ
АҲАМИЯТИ ВА БУТУНЖАҲОН ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК
ТАШКИЛОТИНИНГ БУ БОРАДА ТУТГАН ЎРНИ.....53

ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ИҚТИСОДИЙ ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАКАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ

8.ЭШИМБЕТОВА Дармон Уразбаевна, МАШКУРОВ Ғайрат Абдужалилович
КОРПОРАТИВ НИЗОЛАР ТААЛЛУҚЛИЛИГИ МЕЗОНЛАРИНИНГ ЎЗИГА
ХОС ЖИҲАТЛАРИ.....60

ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИ, ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ. КРИМИНОЛОГИЯ. ЖИНОЯТ-ИЖРОИЯ ҲУҚУҚИ

9.ОТАЖОНОВ Абдоржон Анварович, КУШБАКОВ Дилшод Мусурмонкулович
АҚЛИ РАСО ВА НАРОСОЛИК ТУШУНЧАСИ ҲАМДА МЕЗОНЛАРИ,
ШУНИНГДЕК УЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШГА ДОИР ЖИНОЯТ
ҚОНУНИ НОРМАЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ.....73

10.АЛИЕВ Шухрат Хасанович, ҚАРШИЕВ Фуломжон Сайфуллаевич
ОИЛАДА ЁШЛАР ЖИНОЯТЧИЛИГИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ
ЙЎНАЛИШЛАРИ.....87

**ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИ. КРИМИНАЛИСТИКА, ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ҲУҚУҚ
ВА СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ**

- 11.РАЖАБОВ Бахтиёр Алмахматович, АБДУҚОДИРОВ Фарходжон Фахритдин
ўғли**
ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИДА ИСБОТ ҚИЛИШНИНГ ИШТИРОКЧИЛАРИ.....94
- 12.ХАСАНОВ Шавкатбек Хайбатуллаевич**
СУД ЭКСПЕРТЛАРИНИНГ ПРОФИЛАКТИК ФАОЛИЯТИ.....102

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ

- 13.САИДОВА Лола Абдувахидовна**
ЖАҲОН ГЕНДЕР ТАРИХИГА БИР НАЗАР ВА ЎЗБЕКИСТОНДА ГЕНДЕР
СИЁСАТИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....110
- 14.ОЧИЛОВ Бехзод Эргашович**
ГЕНЕЗИС И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СУВЕРЕНИТЕТА И
МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАВОСУБЪЕКТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ
УЗБЕКИСТАН (ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНОЙ АНАЛИЗ).....119

ЮРИДИК ХИЗМАТ, АДВОКАТУРА, НОТАРИАТ

- 15.ИСРОИЛОВ Боҳодир Ибрагимович**
НОТАРИАЛ ФАОЛИЯТНИ СОЛИҚҚА ТОРТИШНИНГ ЎЗИГА ХОС
ХУСУСИЯТЛАРИ.....133

ҲУҚУҚИЙ АМАЛИЁТ ВА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА

- 16.ТОШҚУЛОВ Журабой Ўринбоевич, УМИДУЛЛАЕВ Қахрамон Усманович**
ҲУДУДЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШИНИ
РЕЙТИНГ БАҲОЛАШНИНГ МУҲИМ ЖИҲАТЛАРИ.....141
- 17.ERKABAЕVA Shakhnoza Ikromjonovna**
THE LEGAL STATUS OF PARTNERSHIPS IN SEVERAL DEVELOPED
COUNTRIES AND THE LIABILITY ISSUES IN PARTNERSHIPS.....149

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ ВЕСТНИК ЮРИСТА LAWYER HERALD

Юлдашов Абдумумин,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Интеллектуал мулк
агентлиги бўлим бошлиғи
E-mail: abdumuminyuldashev@gmail.com

ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК БЎЙИЧА МИЛЛИЙ СТРАТЕГИЯЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ ВА БУТУНЖАҲОН ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК ТАШКИЛОТИНИНГ БУ БОРАДА ТУТГАН ЎРНИ

For citation (иқтибос келтириш учун, для цитирования): ЮЛДАШЕВ А.
ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК БЎЙИЧА МИЛЛИЙ СТРАТЕГИЯЛАРНИНГ
АҲАМИЯТИ ВА БУТУНЖАҲОН ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК
ТАШКИЛОТИНИНГ БУ БОРАДА ТУТГАН ЎРНИ // Юрист ахборотномаси -
Вестник юриста - Lawyer herald. № 2 (2020), Б.53-59.

 №2 (2020) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2020-2-7>

АННОТАЦИЯ

Мақолада интеллектуал мулк муҳофазаси ва ҳимоясини таъминлашда, ихтирочилар, ижодкорлар, умуман тафаккур мулки яратувчиларнинг мутлақ ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини таъминлашда интеллектуал мулкнинг барча жиҳатларини қамраб олган миллий стратегияларнинг ўрни ҳақида сўз боради. Шу билан бирга, мақолада Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилотининг аъзо-давлатлар учун стратегиялар ишлаб чиқишда тутган ўрни ва роли ҳақида маълумотлар келтирилган.

Калит сўзлар: интеллектуал мулк миллий стратегияси, Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилоти, тижоратлаштириш, товар ва хизматлар экспорти.

Юлдашов Абдумумин,
Начальник отдела Агентства по интеллектуальной собственности при
Министерстве юстиции Республики Узбекистан
E-mail: abdumuminyuldashev@gmail.com

ВАЖНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В ОБЛАСТИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ И РОЛЬ ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается роль национальных стратегий, охватывающих все аспекты в обеспечении защиты и сохранения интеллектуальной собственности, в обеспечении исключительных прав и законных интересов изобретателей, создателей творческого труда в целом. В статье приводится информация о роли и места Всемирной организации интеллектуальной собственности в разработке стратегий для государств-членов.

Ключевые слова: Национальная стратегия интеллектуальной собственности, Всемирная организация интеллектуальной собственности, коммерциализация, экспорт товаров и услуг.

YULDASHOV Abdumumin,

Head of department Agency on Intellectual Property under the Ministry of Justice
of the Republic of Uzbekistan
E-mail: abdulmumin yuldashov@gmail.com

THE IMPORTANCE OF NATIONAL INTELLECTUAL PROPERTY STRATEGIES AND THE ROLE OF THE WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION IN THIS REGARD

ANNOTATION

The article discusses the role of national strategies, covering all aspects of important intellectual property, in protecting and in general preserving intellectual property, ensuring the absolute rights and legitimate interests of inventors and creators. At the same time, the article provides information on the role of the World intellectual property organization in developing strategies for member states.

Keywords: National intellectual property strategy, World Intellectual Property Organization, commercialization, export of goods and services.

Интеллектуал мулкнинг юқори даражада ҳимояланганлик даражаси мамлакатнинг инвестицион жозибадорлиги ва ташқи имиджини оширишнинг муҳим кафолати ҳисобланади. Интеллектуал мулк соҳасида самарали ҳуқуқий муҳофаза ва ҳимоя тизимини яратмасдан туриб, мамлакатнинг инновацион тараққиётини таъминлаб бўлмайди. Бу борада нафақат интеллектуал мулк бўйича ваколатли давлат органи, балки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи, божхона, монополия ва инновацион фаолият билан шуғулланувчи турли мутасадди органлар ва суднинг ҳам алоҳида ўрни мавжуд.

Интеллектуал мулк сиёсати соҳасидаги дунёнинг етакчи давлатлари тараққиётида ушбу йўналишдаги миллий стратегияларнинг ишлаб чиқилганлиги ва амалиётга татбиқ этилганлиги муҳим аҳамиятга эга. Шу сабабга кўра ҳам бугунги кунда интеллектуал мулк миллий стратегиясини ишлаб чиқиш ҳамда унинг асосида соҳанинг ҳуқуқий муҳофазаси ва ҳимоясини таъминлаш бўйича зарурий чоратadbирларни амалга ошириш Ўзбекистоннинг иқтисодий-ижтимоий тараққиётида муҳим аҳамият касб этади. Стратегия мамлакатнинг инновацион салоҳиятини мустаҳкамлаш ва инновацион давлатни барпо этиш учун замин яратади, тadbиркорлик субъектларининг бозордаги рақобатбардошлилигини оширади, бозор иқтисодиёти тизимини такомиллаштиради, шунингдек ташқи иқтисодий-сиёсий алоқаларни мустаҳкамлайди.

Стратегиянинг бош мақсади - тadbқиқотчи, ижодкор ва ихтирочи олимларнинг

ижодий фаолияти натижалари, инновациялар, янги технологиялар ва асарлар яратиш, уларни муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш механизмларини такомиллаштириш йўлида ишлашни таъминловчи пухта режани ишлаб чиқиш ҳамда амалиётга татбиқ этишдан иборат.

Дунёнинг ривожланган мамлакатлари қатори МДҲ давлатларининг аксарияти, хусусан Арманистон (2011-2013 йилларда Интеллектуал мулк ҳимояси бўйича стратегия), Беларусь (2012-2020 йилларда Интеллектуал мулк соҳаси стратегияси), Қозоғистон (2003-2015 йилларда Инновацион саноатни ривожлантириш стратегияси), Қирғизистон (2017-2021 йилларда Қирғизистон Республикасида интеллектуал мулкни ривожлантириш давлат дастури), Россия Федерацияси (2020 йилгача бўлган Инновацион стратегия), Тожикистон (2014-2020 йилларда Интеллектуал мулк соҳаси стратегияси) ва Туркменистон (2014-2018 йилларда Интеллектуал мулк соҳаси стратегияси) интеллектуал мулкнинг ривожланиш стратегияларини қабул қилган.

Стратегияни ишлаб чиқиш жуда катта меҳнатни, барча мутасадди вазирлик ва идоралар, шунингдек бизнес вакиллари ҳам жалб этилишини талаб қиладиган жараёндан иборат. Стратегия ўзида ошкоралик, шаффофлик ва вазифаларнинг аниқ тақсимланганлиги каби принципларни акс эттириши лозим. Стратегияни яратишда олий таълим муассасалари, илмий-тадқиқот муассасалари ва инновацион бизнес-тузилмаларнинг иштирок этиши ҳам муҳим аҳамиятга эга. Хусусан, бугунги кунда нафақат интеллектуал мулк объектларини яратиш, балки уни тижоратлаштириш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Халқаро тажриба шуни кўрсатадики, Европа давлатлари ва АҚШнинг бир қатор етакчи университетлари интеллектуал фаолият натижаларини тижоратлаштириш натижасида катта миқдорда маблағ топмоқда.

Стратегия нафақат саноат мулки билан боғлиқ бўлган жиҳатларни, балки муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар, блокчейн технологияси, сунъий интеллект, шунингдек фольклор, анъанавий билимлар ва генетик ресурсларни ҳам қамраб олган бўлиши лозим.

Стратегияда қуйидаги вазифалар белгиланиши лозим:

интеллектуал мулк соҳасидаги қонунчиликни такомиллаштириш;

интеллектуал мулкнинг функционал соҳаларини ривожлантириш (тижоратлаштириш, баҳолаш, ҳимоя ва ҳ.к.);

интеллектуал мулкни бошқариш соҳасида идоралараро ҳамкорликни ривожлантириш, вазирлик ва муассасаларнинг бу борадаги вазифа ҳамда ваколатларини аниқ белгилаш;

интеллектуал мулк объектлари яратувчиларини қўллаб-қувватлаш, инновацион фаолиятни давлат миқёсида рағбатлантириш, миллий брендларни оммалаштириш;

кенг жамоатчилик ўртасида интеллектуал мулкка нисбатан ҳурмат ҳиссини шакллантириш ҳамда илмий ва бадиий асарлардан фойдаланиш учун имкониятларни яратиш бўйича тегишли вазирлик ва муассасаларнинг жавобгарлигини ошириш;

интеллектуал мулк соҳасидаги ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш тизимини такомиллаштириш, тегишли ваколатли идораларнинг бу борадаги вазифаларини тақсимлаш;

интеллектуал мулк соҳасида фаолият юритувчи мутасадди давлат органлари ва муассасалари учун малакали кадрлар тайёрлаш, олий таълим муассасаларида мазкур соҳага оид ўқув дастурларини жорий этиш.

Стратегиянинг яна бир устувор йўналиши - интеллектуал мулкдан кенг жамоатчилик хабардорлигини ошириш ҳамда интеллектуал мулкка нисбатан ҳурмат

руҳини шакллантиришдир.

Стратегияни амалга ошириш мамлакатнинг интеллектуал мулк ҳуқуқлари ҳимоясини таъминлаб берувчи ҳуқуқий давлат сифатидаги имиджини яратишга, шунингдек интеллектуал мулк новаторлар ва ижод аҳлига ўз фаолияти натижасида эришадиган иқтисодий манфаатдорликни оширишга имкон берадиган, мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожига ва унинг келгусидаги рақобатбардошлилигини оширишга хизмат қиладиган муҳитни яратишга асос бўлади. Стратегияни яратишнинг нақадар муҳим экани билан бир қаторда мамлакатнинг халқаро миқёсдаги рейтинглардаги ўрнини яхшилаш катта аҳамият касб этади.

Интеллектуал мулк соҳасидаги стратегияларнинг қабул қилиниши ва амалга оширилиши натижасида ушбу йўналишда эришиладиган кўрсаткичларни биргина Беларусь Республикаси мисолида кўриш мумкин. Хусусан, Беларусь Республикасининг 2012-2020 йилларга мўлжалланган Интеллектуал мулк соҳаси стратегиясида 2020 йилга келиб қуйидагиларга эриши режалаштирилган:

давлат илмий-техник дастурларининг амалга оширилиши натижасида мамлакат резидентлари томонидан ихтиро учун патентга талабнома топширишларни 30 фоизга ошириш;

Беларусь Республикаси резидентлари томонидан Патент кооперацияси шартномаси (РСТ) ва Евроосиё патент конвенцияси иштирокчи давлатлари доирасида патент олиш учун ҳужжат топширишни 2 баробарга ошириш [1].

Шу билан бирга, бугунги кунда Беларусь Республикасининг фан ва технологиялар бўйича давлат қўмитаси томонидан интеллектуал мулк бўйича навбатдаги Стратегия ишлаб чиқилмоқда. Мутахассисларнинг фикрига кўра, ушбу стратегияда асосий эътибор мазкур соҳа ривожланган энг илғор мамлакатлар тажрибасидан келиб чиқиб, интеллектуал мулк объектарини тижоратлаштириш ва трансфер технологиясига қаратилиши мумкин [2].

Бу масала шак-шубҳасиз муҳим ҳисобланади, чунки инвесторлар мазкур масаланинг нақадар муҳимлиги ва унга давлат миқёсида эътибор қаратилганлигини белгиловчи омил яъни, мамлакатнинг халқаро рейтингларда тутган ўрнига эътибор қаратишади. Шу боисдан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 25 февралдаги "Ўзбекистон Республикасининг халқаро рейтинг ва индекслардаги ўрнини яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПҚ-4210-сон қарорида нуфузли халқаро рейтингларда Ўзбекистоннинг ўрнини яхшилашни таъминлаш муҳим вазифа эканлиги қайд этилган.

Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилотининг иқтисодиёти ўтиш давридаги мамлакатларда стратегияни ишлаб чиқиш бўйича қўлланмасида ушбу жараённинг иштирокчиларига тўхталиб ўтган.

1. Ҳукумат. Ушбу институт стратегиянинг асосий ядроси бўлиши лозим. Маъсул вазирликлар стратегиянинг бориш жараёнини кузатиш, назорат қилиш ва йўналтириш имкониятига эга. Ҳукуматнинг фаолият йўналиши қуйидаги йўналишларни таъминлашда кўринади.

мамлакатнинг иқтисодий вазифаларини стратегияга мувофиқ, таъминлаш мақсадида иқтисодиёт ва ҳудудий ривожлантириш;

стратегияда белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун тадбирлар ва режалаштирилган манбаларни молиялаштириш;

муаммоларни ҳал қилиш, ҳимоя ресурсларини таъминлаш ва лозим даражадаги ёрдамни кўрсатиш учун адолатли судловни таъминлаш;

давлат мажбуриятлари ва савдо эҳтиёжларининг стратегияга мувофиқлиги нуқтаи-назаридан савдо ва хизматларни таъминлаш;

интеллектуал мулк ҳуқуқи муҳокамасини олиб боришда таълимни бошқариш; ижодкорлар (муаллифлар ва ижрочилар), шунингдек продюсерлар, ноширлар ва бошқа маданий маҳсулотларни тарқатувчиларни манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида маданият тизимини бошқариш;

университетлар ва давлат илмий-техник институтлари фаолиятини кучайтириш мақсадида фан-технологияни қўллаб-қувватлаш.

2. Бизнес ҳамжамият. Ушбу йўналишда нафақат йирик компаниялар балки кичик ва ўрта бизнес вакилларининг ҳам алоҳида ўрни мавжуд. Иқтисодиёти ўтиш давридаги мамлакатларда кичик бизнес кенг ривожланмаган бўлса-да, ушбу йўналишга интеллектуал мулк бўйича стратегиясида муҳим ўрин тутади. Стратегия бизнеснинг қуйидаги асосий йўналишларини қамраб олиши лозим:

машинасозлик ва қурилиш сектори;

юқори технология сектори;

ижодий сектор;

молиявий сектор.

3. Ихтирочилар ҳамжамияти. Бугунги кунда бозор иқтисодиёти шароитида ихтирочилар ва кичик бизнес ўртасидаги боғлиқликни таъминлаш муҳим аҳамиятга. Стратегия барча ихтироларни (патент мавжуд бўлган) инновацияга айлантиришни мақсад қилади. Бироқ, бозор иқтисодиёти шароитида барча ишланма ва ихтиролар ҳам инновацияга айланмаслиги, бу эса ихтирочилар ўзларининг патентларига тегишли ҳақни ололмаслигини билдиради. Бу бозор иқтисодиётига ўтаётган барча давлатлар учун одатий ҳол ҳисобланади. Стратегия айнан шу каби жиҳатларни ўзида ифодалаши керак.

4. Муаллифлар ва ижрочилар жамияти. Муаллифлар ва ижрочилар манфаатлари дахлсиз бўлмаслиги мумкин. Хусусан, уларнинг асарлари ишлаб чиқариш (кино, эшиттириш каби)га йўналтирилганда, уларнинг субъектлари билан доим ҳам тўғри келмайди. Ушбу жараёнда улар ўз манфаатларини муаллифлик жамиятлари орқали ҳимоя қилишлари мумкин. Айнан ушбу масалалар ҳам Стратегияда ўз аксини топиши лозим.

5. Илмий соҳа доираси. Стратегияда университетлар ва илмий-тадқиқот муассасалари ишлаб чиқаришга йўналтирилган ишланмалардан келган фойдани ушбу жараёнда иштирок этганлар ўртасида тенг равишда тақсимланиши назарда тутган бўлиши лозим. Бундан ташқари, Стратегия таълим ва тадқиқотнинг халқ ва давлат манфаатлари йўлидаги муҳим ролини ҳисобга олиши керак.

Стратегия давлат дастурларининг тизимли услубиёти асосида ишлаб чиқилиши ва амалга оширилиши лозим. Стратегияда белгиланган режаларни амалга ошириш бирон-бир муддатга режалаштирилган бўлиши лозим (одатда 5 йил). Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилоти қуйидаги ҳаракатлар режаси бўйича Стратегияни амалга оширишни таклиф этади [3].

Интеллектуал мулкни самарали бошқариш орқали тадбиркорлик фаолиятини яхшилаш кўрсаткичи						
Харакатлар	Масъул	Натижа	Кўрсаткич	Муддатлар	Ҳамкорлар	Талаб этиладиган ресурслар
Кичик ва ўрта бизнес учун тавсиявий характердаги ахборот материалларини яратиш	Интеллектуал мулк бўйича идора, савдо вазирлиги	Интеллектуал мулк ва унинг бизнесга таъсирига доир ахборот материалларини тўплаш	Тарқатилган материаллар сони		БИМТ, Савдо палаталари	Интеллектуал мулк бўйича идора ходимлари вақти
Кичик ва ўрта бизнес вакиллари учун интеллектуал мулк бўйича семинар ва мастер-класслар ўтказиш	Интеллектуал мулк бўйича идора	Ўзатиш дастурлари ва семинарларни тайёрлаш ҳамда ўтказиш.	Ўтказилган семинар/курслар ва иштирокчилар сони		Тадбиркорлик марказлари ризутубхоналар	Интеллектуал мулк бўйича идора ходимлари вақти
Кичик ва ўрта бизнес вакиллари учун маслаҳат марказлари тузиш	Савдо вазирлиги, фан ва таълим вазирлиги	Маслаҳат марказлари фаолиятини (Интеллектуал мулк бўйича идора ёки ҳудудларда)	Ўтказилган консултациялар сони		Савдо палатаси, маҳаллий ҳокимият	Ходимларнинг вақти
Интеллектуал мулк бўйича бизнес консултантларни ўзатиш		Бизнес консултантларни ўзатиш курсларини ташкиллаштириш	Интеллектуал мулк бўйича маслаҳатлар берадиган бизнес-консултантлар сони			

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилотининг Интеллектуал мулкни ривожлантириш миллий стратегиялар учун услубиёти мавжуд. Умуман олганда, интеллектуал мулк объектлари хусусан, ихтироларни патентлаштириш бўйича жаҳонда етакчи давлатлардан Япония, АҚШ, Хитой, Жанубий Корея, Сингапур, Австралия каби мамлакатларда интеллектуал мулкни ривожлантириш ва инновациялар бўйича махсус стратегиялар қабул қилинганлигини кўриш мумкин [4].

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 сентябрдаги ПФ-5544-сон Фармони билан "2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш Стратегияси" тасдиқланган. Шуни айтиш керакки, инновацион фаолият ва интеллектуал мулк ўзаро узвий бўлган жараён ҳисобланади [5].

Юқоридаги стратегияни ўрганиш жараёнида интеллектуал мулк сиёсатига етарли даражада эътибор қаратилмаганлигини кўриш мумкин. Унда асосан интеллектуал мулк объектларини баҳолаш жараёнига устуворлик берилган ҳолда, уларнинг муҳофаза чоралари, экспертиза жараёни ёки уларни тижоратлаштириш каби муҳим жиҳатлар қамраб олинмаган. Шу жиҳатдан келгусида мамлакатимизда ишлаб чиқилиши режалаштирилган Стратегияни соҳага алоқадор барча институционал тузилмаларни жалб қилган ҳолда ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқдир.

Хулоса қилиб айтганда, Стратегия мамлакат интеллектуал мулк объектларининг иқтисодий нуқтаи-назардан юқори қийматга эга бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарилишига катта ҳисса қўшади. Ҳар бир давлатнинг бойлиги ундаги инсон капитали, адабий-бадий фонди, ҳунармандчилиги, генетик ва биологик ресурслари билан ўлчаниши ҳеч кимга сир эмас. Стратегия ушбу имкониятларни самаралилик ва қатъийлик тамойилларига амал қилган ҳолда амалга оширилишига кўмаклашади.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Стратегия интеллектуальной собственности Республики Беларусь. Кудашов В.И., Леонтьева В.Б. "Правовая информатика" №1, 2015 г. (Intellectual Property Strategy of the Republic of Belarus. Kudashov V.I., Leontiev V.B. Legal Informatics No. 1, 2015)

2. <https://pravo.by/novosti/obshchestvenno-politicheskie-i-v-oblasti-prava/2019/october/41440/>

3. Руководство по разработке стратегии в области интеллектуальной собственности в странах с переходной экономикой. Версия 2. Подготовлено управлением некоторых стран Европы и Азии. (Guidance on developing an intellectual property strategy in countries with economies in transition. Version 2. Prepared by the management of some countries in Europe and Asia)

4. Итоговый доклад "Стратегии-2020: Новая модель роста - новая социальная политика". URL: <http://2020strategy.ru/data/2012/03/14/121/45859981/itog.pdf>. (The final report "Strategies 2020: A New Growth Model - A New Social Policy". URL: <http://2020strategy.ru/data/2012/03/14/121/45859981/itog.pdf>)

5. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 22.09.2018 й., 06/18/5544/1951-сон. (National Database of Legal Documents, September 22, 2018, No. 06/18/5544/1951)